

Input // output

Dure wachttijd

Een arbeidsongeschiktheidsuitkering vermindert iemands arbeidsperspectief op twee manieren: een ontmoedigingseffect na toekenning van de arbeidsongeschiktheidsstatus en de duur van de periode buiten de arbeidsmarkt. De twee oorzaken zijn moeilijk van elkaar te onderscheiden, maar Autor *et al.* bedachten een manier via het verschil in wachttijd tussen mensen die in aanmerking komen voor de uitkering. De aanvraag van de uitkering is in de Verenigde Staten een stroef proces dat anders dan in Nederland vaak meer dan een jaar duurt. De analyse van Autor

et al. laat zien dat twee maanden langer wachten de toekomstige baankansen en verdiensten van kandidaten met enkele procenten verlaagt. In combinatie met het gevonden effect van definitieve toekenning wijst het resultaat uit dat het arbeidsongeschiktheidsproces toekomstige baankansen twee keer meer verlaagt dan eerder gedacht.

Autor, D.H., N. Maestas, K.J. Mullen en A. Strand (2015) Does delay cause decay? The effect of administrative decision time on the labor force participation and earnings of disability applicants. *NBER Working Paper*, 20840.

Managerboetes

Bedrijven vervuilen, misleiden klanten en spannen samen met andere bedrijven. Sancties van buitenaf kunnen bedrijven weerhouden van deze maatschappelijk onwenselijke activiteiten, maar de vraag is of de sancties beter kunnen worden opgelegd aan bedrijven (zoals in Europa) of aan hun individuele managers (zoals in de Verenigde Staten). Uit een model van Argenton en Van Damme volgt dat externe sancties in de meeste gevallen het beste ook aan individuen kunnen worden opgelegd, omdat individuele acties voor aandeelhouders moeilijk controleerbaar zijn. Dit suggereert dat meer wettelijke ruimte in Europa voor bestraffing van individuele managers bij onwenselijk handelen effectief kan zijn.

Argenton, C. en E.E.C. van Damme (2014) Optimal deterrence of illegal behaviour under imperfect corporate governance. *CentER discussion paper*, 2014(078).

Faillissementen

In 2014 zijn 6645 (meermans)bedrijven en instellingen failliet verklaard, een vijfde minder dan in 2013. Het aantal faillissementen ligt nog wel 73 procent hoger dan in 2008, het laatste jaar voordat de financiële crisis de reële economie raakte. De meeste faillissementen waren er in de handel (1415) en de financiële dienstverlening (1035). Verhoudingsgewijs nam het aantal het meest af in de bouw en de industrie, met respectievelijk 45 en 35 procent, terwijl het aantal in de financiële dienstverlening met 31 procent afnam. Hoewel Zeeland weer de minste faillissementen kende, was het ook de enige provincie waar het aantal faillissementen toenam, tot 106.

Een vijfde minder bedrijven failliet verklaard in 2014. *Conjunctuurbericht*, 16 januari.

Achterstand

Baert *et al.* onderzoeken het verschil tussen autochtonen en tweedegeneratie-allochtonen in schoollooppaden. Voor longitudinale Belgische gegevens vinden ze dat met name Turken en Marokkanen langer over de middelbare school doen en bij eenzelfde vertraging later instromen in vervolgonderwijs. Dit effect geldt het meest voor vrouwen. Ook vinden ze dat Turkse mannen en vrouwen respectievelijk dertig en zestig procent minder vaak dan autochtone mannen en vrouwen binnen drie maanden nadat ze hun opleiding verlieten aan het werk zijn. De vraag is in hoeverre de resultaten volgen uit discriminatie op de arbeidsmarkt en uit culturele voorkeuren, maar duidelijk is dat culturele banden nog steeds iemands arbeidsmarkttoekomst helpen voorspellen.

Baert, S., F. Heiland en S. Korenman (2014) Native-immigrant gaps in educational and school-to-work transitions in the second generation: the role of gender and ethnicity. *IZA discussion paper*, 8752.

Landbouw

Ondanks lagere prijzen, de Russische boycot en de vogelgriep is de waarde van de export van agrarische producten uit Nederland in 2014 licht toegenomen, tot 80,7 miljard euro. De agrarische export is vooral gericht op de Europese Unie (77 procent), met name op Duitsland (26

80,7
miljard euro

procent). De exportwaarde van zuivelproducten nam in 2014 met liefst 9 procent toe.

LEI Wageningen UR (2015) *Agrarische export stijgt naar 80,7 miljard euro*. *Persbericht op wageningenur.nl*, 16 januari.

Dure zittenblijvers

Zittenblijvers kosten de overheid een half miljard euro per jaar. Dat concluderen Van Vuuren en Van der Wiel met simpele berekeningen van de extra onderwijskosten per jaar op de basis- en middelbare school. Bijna de helft van alle leerlingen blijft eens zitten, vooral aan het begin van de basisschool en in het voorexamenjaar. Een grove schatting van de indirecte overheidskosten door latere instroom van leerlingen op de arbeidsmarkt komt uit op nog eens negenhonderd miljoen euro per jaar. Van Vuuren en Van der Wiel bepleiten de inzet van goedkopere instrumenten om leerachterstanden weg te werken zoals bijspijker- en zomercursussen, waartoe scholen financieel moeten worden geprikkeld.

Vuuren, D. van en K. van der Wiel (2015) Zittenblijven kostbaar. Experimenteer met alternatieven. *CPB Policy Brief*, 2015(1).

Statusconcurrentie

Van Leeuwen *et al.* verkennen een mechanisme dat bijdraagt aan de voorziening van publieke goederen: concurrentie om status. Ze tonen theoretisch aan dat statusconcurrentie – en niet altruïsme of een voorkeur voor gelijkheid – sleutelspelers aanzet tot efficiëntiewinsten voor de hele groep. Vervolgens stellen ze met een laboratoriumexperiment de invloed vast van groepsomvang en statusopbrengsten op spelgedrag. Een vergelijking met resultaten van alternatieve experimenten laat zien dat het spelgedrag daadwerkelijk volgt uit statusconcurrentie en niet uit sociale motieven. De onderzoekers concluderen dat de kans om een ‘superster’ te worden onderlinge concurrentie vergroot ten gunste van publieke goederen.

Leeuwen, B. van, T. Offerman en A. Schram (2014) Competition for status creates superstars. *Creed working paper*.

Intelligentie

Zorgt goed onderwijs rechtstreeks voor een betere gezondheid, of ligt het aan de intelligentie? Ter beantwoording van deze vraag schatten Bijwaard en Van Kippersluis een structureel model met gegevens over een cohort dat rond 1940 is geboren en waarvan intelligentiescores op twaalfjarige leeftijd bekend zijn. Hoger onderwezen mensen blijken na de meeste ziekenhuisdiagnoses vaker te overleven, mits ze ook intelligenter zijn. Bij onverwachtse ziekenhuisopnames die complexe behandeling vergen, heeft onderwijs een direct positief gezondheidseffect.

Bijwaard, G. en H. van Kippersluis (2015) Efficiency of health investment: education or intelligence? *Tinbergen Discussion Paper*, 2015(004).

Zelfstandigen

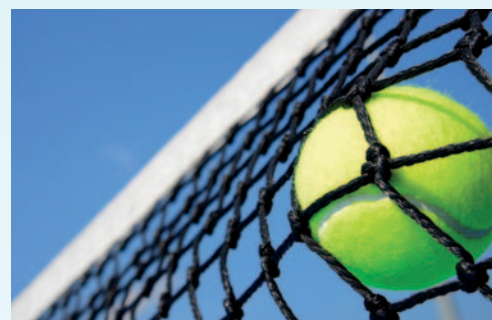
Anders dan voor werknemers is pensioenopbouw voor zelfstandigen in Nederland niet verplicht. Uit jarenlange enquêtering blijkt inderdaad dat veel zelfstandigen plannen hebben voor pensioenopbouw en dat er meer zelfstandigen zijn die sparen belangrijk vinden, dan werknemers. Maar uit diezelfde enquêtering blijkt dat van die plannen te weinig terecht komt. Zelfstandigen sparen weliswaar vaker op een ongewone manier, zoals via vastgoedinvestering of buiten de fiscaal aantrekkelijke pensioenspaarregelingen om, maar zijn bij pensionering per saldo beduidend slechter af.

Mastrogiacomo, M. en R. Alessie (2015) Where are the retirement savings of self-employed? An analysis of ‘unconventional’ retirement accounts. *DNB Working Paper*, 454.

Bezuinigen

Tijdens de Grote Recessie kozen veel Europese landen voor fiscale consolidatie. Tot ontsteltenis bij veel economen: het zou economische groei remmen, juist nu deze hard nodig was. Maar daarbij maakt het wel uit of de consolidatie meer uit belastingverhogingen of meer uit bezuinigingen bestaat, dachten Alesina *et al.* Dus toetsten ze een model dat beider groeieffecten afzonderlijk beschouwt, voor een groep van veertien OESO-landen in de periode 1978–2007. Belastingverhoging van één procent bbp blijkt tot in totaal twee procent minder bbp in de drie jaar erna te leiden, terwijl bezuiniging groei ongemoeid laat. Het resultaat blijft overeind bij modelsimulatie voor de periode 2009–2013. Belastingverhogingen lijken dus economisch schadelijk, bezuinigingen niet.

Alesina, A., O. Barbiero, C. Favero *et al.* (2015) Austerity in 2009–2013. *CEPR Discussion Paper*, 10347.

Tennis

Hoewel elke tennisspeler een toernooi hoopvol begint, lijkt men op voorhand tamelijk voorspelbaar wie ver gaan komen in de grote toernooien. Kuper *et al.* vertalen dit idee naar een kansmodel waarmee ze wereldranglijsten voor mannen en vrouwen gebruiken om de kans te schatten dat iemand met een bepaalde ranking een bepaalde ronde van een toernooi haalt. Aan de hand van de toernooiuitslagen op de Olympische Spelen en op de vier grote Grand Slam-toernooien in de periode 2004–2014 vinden ze dat spelers in de top 4 een kans hebben van ruim 0,7 om de kwartfinales van een groot toernooi te halen. De resultaten helpen de NOC-NSF bij hun selectie van tennisspelers voor de Olympische Spelen.

Kuper, G.H., G. Sierksma en F.C.R. Spijksma (2014) Using tennis rankings to predict performance in upcoming tournaments. *SOM research paper*, 14034-EEF.

Cariben

De jaarinflatie op Bonaire daalde van 1,5 procent in het derde kwartaal van 2014 naar 0,9 procent in het vierde kwartaal. De daling is een gevolg van goedkopere benzine en kleding. Ook op de andere twee eilanden van Caribisch Nederland daalde de inflatie: op Sint-Eustatius van 3,4

0,9%

naar 1,6 procent door goedkopere vliegtickets en op Saba van 2,6 naar 2,1 procent door goedkopere voeding. Het ene eiland is ook in termen van inflatie het andere niet.

CBS (2015) Inflatie Caribisch Nederland gedaald in vierde kwartaal. *CBS Webmagazine*, 15 januari.